

Súd: Krajský súd Banská Bystrica  
Spisová značka: 16Co/1077/2014  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6214201521  
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2015  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková  
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6214201521.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a členov senátu JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Alexandra Mojša, v právnej veci navrhovateľa H. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. Y. XX, právne zastúpeného Mgr. Alanom Zvarom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Veľký Krtíš, ul. SNP 1/A, proti odporcovi PROFI CREDIT Slovakia s. r. o., Mliekarenská 10, Bratislava 26, IČO: 35 792 752, právne zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková s. r. o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, v konaní o určenie neplatnosti zmluvy, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 8C/9/2014-42 zo dňa 04. 06. 2014, takto

### rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** .  
Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

### odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd určil, že Zmluva o revolvingovom úvere zo dňa 19. 01. 2009, č. 8200026151 uzavretá medzi navrhovateľom a odporcom je neplatná, a to v časti v ustanoveniach o ročnej percentuálnej miere nákladov za úver vo výške 65,54 % v bode 6 zmluvy, ako aj v časti, v ktorej bola dojednaná ročná úroková sadzba vo výške 68,83 %.

V odôvodnení napadnutého rozhodnutia okresný súd uviedol, že navrhovateľ sa podaným návrhom v zmysle § 80 písm. c) O. s. p. domáhal určenia neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere, a to v časti jej zmluvnej odplaty, v ktorej bola dohodnutá ročná úroková sadzba a ročná percentuálna miera nákladov, pričom naliehavý právny záujem v zmysle Zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v spotrebiteľských veciach vyplýva z ustanovenia § 3 ods. 3, 5 tohto zákona, kedy každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa, môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

Z predloženej úverovej zmluvy okresný súd zistil, že táto bola uzatvorená dňa 15. 01. 2010 s tým, že z bodu 5 žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru vyplýva, že navrhovateľ ako dlžník žiadal odporcu o poskytnutie úveru za podmienok, ktoré predstavovali poskytnutú čiastku úveru vo výške 431,52 € so splatnosťou úveru v počte 36 splátok k 6. dňu toho-ktorého mesiaca s mesačnou splátkou po 24,30 €. Zmluvná odmena, ktorá predstavovala celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom bola dojednaná na 443,21 €, predpokladaná RPMN za úver v percentách bola ustanovená 68,83 % a ročná úroková sadzba úveru predstavovala 68,83 %, priemerná RPMN za úver v % predstavovala 48,96 a ďalej bola dojednaná zmluvná odmena za poskytnutie revolvingového úveru vo výške 338,21 € a predpokladaná RPMN za úver po poskytnutí revolvingu 59,51 % s ročnou úrokovou sadzbou revolvingu 67,95 %. Z vykonaného dokazovania mal za nesporné, že odporca dňa 15. 01. 2010, kedy podpísal žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru vyplnil s obchodným zástupcom odporcu pánom Helbichom len body 1 až 5 tejto zmluvy, ďalšiu časť, ktorá predstavovala údaje o schválenom revolvingovom

úvere bola dopísaná dodatočne, a to ku dňu 19. 01. 2010, kedy podpísal predmetnú zmluvu oprávnený zástupca odporcu, o čom jednak svedčí podpis a pečiatka tejto spoločnosti.

V tejto súvislosti okresný súd konštatoval, že s prihliadnutím na spor medzi účastníkmi spočívajúci v tom, v akej výške bol vlastne úver poskytnutý, kedy navrhovateľ tvrdí, že mu odporca poskytol úver vo výške 350 €, pričom podľa vyjadrenia samotného odporcu sa jednalo o úver vo výške 431,52 €. Navrhovateľ nemal v úmysle uzatvoriť zmluvu o revolvingovom úvere, čomu nasvedčuje aj jeho vyjadrenie na pojednávaní, že si potreboval zabezpečiť potreby svojho bývania a o tom svedčí aj samotná žiadosť, kde aj v bode 5 je krížikom označená „rekonštrukcia nehnuteľnosti“, teda v danom prípade podľa názoru okresného súdu ide o zjavný rozpor v dôležitej otázke, keďže výška úveru predstavuje podstatnú náležitosť úverovej zmluvy a zjavne existuje rozpor medzi vôľou a jej prejavom. Súd však poukázal aj na to, že v danej veci sa jedná o poskytnutie finančných prostriedkov na základe revolvingového úveru, ktorý je však typický tým, že veriteľ ho dopĺňa a úverový vzťah takto môže fungovať na neurčitú dobu. V prejednávanej veci, pokiaľ sa týka poskytnutého úveru navrhovateľovi zo strany odporcu, odporca nepreukázal, že by išlo v tomto prípade o revolving, teda, že by finančné prostriedky odporca navrhovateľovi dopĺňal. Z listinných dôkazov predložených či už navrhovateľom, ale i odporcom vyplýva, že v danom prípade sa jedná o úverovú zmluvu, ktorá je zmluvou spotrebiteľskou, pričom, ako už bolo vyššie uvedené, je zrejmé, a vyplýva to z vyjadrenia navrhovateľa, že mu bola v hotovosti vyplatená suma 350 €, pričom navrhovateľ celkom na splátkach zaplatil ku dňu 16. 12. 2012 sumu 374,28 € a pred začatím exekučného konania 5 €, pričom návrh na vykonanie exekúcie bol súdu podaný 05. 03. 2014. Okresný súd zároveň zdôraznil, že predmetná zmluva má podobu štandardnej formulárovej zmluvy, ktorá je typická tým, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a spotrebiteľ spravidla jej obsah nemôže meniť, vzhľadom na formulárovú predtlač, čo znamená, že spotrebiteľ podmienky, ktoré sú dané buď príjme, ktoré si však poskytovateľ sám v predstihu, a teda zjavne v klude a bez časového stresu podľa svojej predstavy naformuloval, alebo zmluvný vzťah následne nevznikne. Mal za nesporné, že za takéhoto stavu je spotrebiteľ, teda navrhovateľ v tomto prípade z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou zmluvného vzťahu a ďalej je tiež nesporné, že jednotlivé články predmetnej zmluvy sú vytlačené malým písmom, kedy uvedené je zle čitateľné, zároveň z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že pokiaľ si účastníci zmluvy dojednali podmienky týkajúce sa splácania úveru vrátane úrokov i v prípade, pokiaľ by bol navrhovateľ predmetný úver, ktorý mu vyplynul z úverovej zmluvy riadne splácal, bolo by jeho povinnosťou v zmysle tejto zmluvy zaplatiť odporcovi celkom sumu 874,80 €. Vzhľadom na vyššie uvedené považoval okresný súd dojednania, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere ako neakceptovateľné z hľadiska dobrých mravov, ak predstavujú rozpor s dobrými mravmi, pričom uvedené dáva preto potom hmotnoprávny základ pre použitie ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom, alebo účelom odporuje zákonu, alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom. Mal za nesporné, že neprimeraná výška úrokov je väčšinou v spoločnosti neuznávaná a hodnotená ako odporujúca dobrým mravom, preto v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 5Cdo 26/2011, kedy v zmysle tohto rozhodnutia ide o neplatnosť úrokov v celkovom rozsahu a nie je možné ich modifikovať. Judikatúra súdneho dvora podporuje toto opatrenie v rozsudku zo dňa 14. 06. 2012 vo veci C-618/10 BANCO ESPANOL de CREDITO proti Joaquín Calderon Camino. S prihliadnutím na uvedené okresný súd nekonštatoval neplatnosť celej úverovej zmluvy, ale iba odplaty, pretože neplatnosť úverovej zmluvy by nebola v prospech ani spotrebiteľa.

O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 151 ods. 7 O. s. p. a navrhovateľovi priznal náhradu trov vo výške 100% potrebných na účelné uplatnenie práva, keďže bol navrhovateľ v konaní úspešný. O výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1, veta prvá, O. s. p.) odvolanie odporca. V prvom rade namietal porušenie svojich základných procesných práv na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia a na vypořádanie sa s jeho predloženým vyjadrením. Rozhodnutie považuje za nepreskúmateľné, ak procesný súd napriek ním výslovnému poukázaniu na ust. zák. č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere a § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom k danému dňu, dané ustanovenia neaplikoval a dôvody svojho postupu nevysvetlil. Zároveň neprihliadal na námietku premlčania, keďže podľa ust. § 3 ods. 11 zák. č. 258/2001 Z. z. spochybňovanie výšky odplaty predstavuje dovolávanie sa relatívnej neplatnosti, ktorá podlieha premlčaniu. Má za to, ak štátny orgán určí, aká môže byť maximálna výška odplaty, potom súd by to mal rešpektovať, avšak súd nepoužil príslušnú právnu normu, pretože inak by stanovenie maximálnej odplaty v zmysle zák. č. 258/2001 Z. z. musel akceptovať. Aj keď v prípade uzavretej zmluvy o revolvingovom úvere boli dodržané ustanovenia právneho poriadku napriek tomu súd rozhodol opačne. Pre spotrebiteľské úvery vo výške do 1.500 € so splatnosťou v období medzi 1 až 5 rokov a poskytnuté

na základe zmlúv uzavretých v období od 16. 11. 2009 do 15. 02. 2010 bola maximálna výška odplaty stanovená v hodnote 77,76%. Z výroku vyplýva, že bola v prípade zmluvy o revolvingovom úvere nižšia. V dôsledku toho v prejednávanej veci rozpor výšky odplaty so zákonom nenastal. Ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka má v otázke výšky odplaty povahu lex generalis, kým jeho ustanovenie v § 53 ods. 6 a spomenuté ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. právnu povahu lex specialis. Súd vo veci teda nerozhodol podľa príslušnej právnej nory a jeho skutkové závery a následné právne posúdenie sú v rozpore s hmotným právom. Možnosť dovolávať sa neplatnosti odplaty v časti prevyšujúcej jej maximálnu hranicu sa mohla uplatniť len v rámci trojročnej premlčacej lehoty (§ 3 ods. 11 zák. č. 258/2001 Z. z.). Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrh zamietne v celom rozsahu, prípadne, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

Vyjadrenie k odvolaniu nebolo podané.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. napadnutý rozsudok okresného súdu ako vo výroku vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil v celom rozsahu.

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Odvolací súd preskúmaním veci a oboznámením sa s obsahom spisu a so všetkými podaniami doručenými účastníkmi konania do spisu aj v priebehu odvolacieho konania dospel k záveru, že okresný súd dostatočne zistil skutkový stav, vec správne skutkovo aj právne posúdil a vo veci správne rozhodol. Navrhovateľ v odvolaní neuvádza žiadne nové skutočnosti, ani dôvody, ktoré by boli významné a odôvodňovali by iné, resp. také rozhodnutie, na základe ktorého by súd mal povinnosť rozhodnutie okresného súdu zmeniť, prípadne ho zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie.

Okresný súd návrhu navrhovateľa vyhovel a určil, že zmluva o revolvingovom úvere zo dňa 19. 01. 2010 uzavretá medzi účastníkmi konania je v časti o ročnej percentuálnej miere nákladov za úver vo výške 65,54 % a v časti, v ktorej bola dojednaná ročná úroková sadzba vo výške 68,83 %, neplatná, keďže predmetné dojednania v bode 6 zmluvy týkajúce sa ročnej percentuálnej miery nákladov za úver a ročnej úrokovej sadzby sú dojednaniami neakceptovateľnými z hľadiska dobrých mravov v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd konštatuje, že prvostupňový súd správne posúdil spornú zmluvu ako zmluvu spotrebiteľskú. Uvedené nespochybnil ani samotný odporca, tento však namietal, že okresný súd mal na prejednanú vec aplikovať ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ako aj ustanovenia zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere.

Odvolací súd sa stotožňuje s vysloveným právnym záverom súdu prvého stupňa uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku, podľa ktorého je dojednanie o zmluvnej odplate v rozpore s dobrými mravmi v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho je v tomto rozsahu dojednanie o odplate neplatné.

Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku (poctivosť, nezneužívame výkonu práv, nešikanózny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov). Vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 137/2003 (Zo súdnej praxe č. 62/2004) Najvyšší súd SR uviedol, že za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 OZ treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Ústavný súd SR už v náleze z 28. februára 1995 sp. zn. PL. ÚS 10/95 (Zbierka zákonov SR, čiastka 20, číslo 51/1995), ktorým rozhodol o nesúlade ustanovenia § 13 vyhlášky ministerstva spravodlivosti č. 45/1964 Zb. s ustanovením § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka okrem iného uviedol, že aj keď sú úroky z pôžičky (§ 658 ods. 1 OZ) predmetom zmluvnej voľnosti medzi účastníkmi neznamená to, že možno dohodnúť úroky v akejkoľvek výške. Dohoda o úrokoch musí byť v súlade s ustanovením § 39 OZ, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Závisí preto od rozhodnutia súdu, aby v konkrétnom prípade ustálil, či výška dohodnutých

úrokov je alebo nie je v súlade s dobrými mravmi. Uvedený nálež je pritom plne aplikovateľný aj v prípade, ak je predmetom posudzovania výška zmluvne dohodnutých úrokov z úveru.

Ústavným súdom vyslovený názor korešponduje s tézou (používanou predovšetkým právnou vedou a teóriou), že zásada zmluvnej voľnosti v súkromnom práve nie je absolútna a nachádza svoje obmedzenie (z hľadiska obsahovej náplne právnych úkonov) napr. pri aplikácii korektívov rozporu s dobrými mravmi. Usmerňovanie zásady zmluvnej voľnosti prostredníctvom uvedených korektívov (ako aj pri zákonom zákaze) nepochybne prispieva k spoločenskej a právnej akceptácii zásady zmluvnej spravodlivosti v súkromnom práve.

Pokiaľ ide o primeranosť výšky zmluvných úrokov - problematika dobrých mravov (na historickom národnom, ale aj európskom pozadí) úzko súvisí s doktrínou o neprípustnom, resp. neprimeranom znevýhodnení založenom právnym úkonom, tak typickou práve v prípade tradičnej "úžery". Táto doktrína nadobudla v modernom práve váhu a význam a slúži určitým obmedzujúcim spôsobom k naplneniu zásady zmluvnej spravodlivosti.

Občiansky zákonník, Obchodný zákonník a ani iný predpis účinný ku dňu uzavretia Zmluvy o revolvingovom úvere neobsahuje ustanovenie o tom, do akej konkrétnej výšky možno dojednať zmluvné úroky, predstavujúce odplatu za poskytnutie finančných prostriedkov. V prípade, ak sa jedná o poskytnutie finančných prostriedkov spotrebiteľovi, určité mantinely vyplývajú z ust. § 53 ods. 6 OZ, ako na to správne poukázal sám odporca, v zmysle ktorého ustanovenia platí, že ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch, prípadne z vykonávacích predpisov, teda nariadení vlády. Existencia citovaného ustanovenia však neobmedzuje okresný súd z možnosti posudzovania výšky dojednanej odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru aj cez prizmu dobrých mravov. Nemožno totiž opomenúť, že dobré mravy sú pojmom inherentným s právnym poriadkom, nakoľko samotné dobré mravy len dopĺňajú písané normy pozitívneho práva o vyvážený a spravodlivý širší rámec založený na analýze oprávnených záujmov. Stoja na úrovni nepísaného práva, ktorého hlavné zložky predstavujú všeobecné právne zásady a všeobecne uznávané normy morálky. Systém pozitívneho práva je tak zabezpečený (všeobecnou) dimenziou spravodlivosti. V zmysle uvedeného sa aj na výšku odplaty za poskytovanie finančných prostriedkov je potrebné pozeráť nie len z hľadiska platnosti jej dojednania v zmysle účinného zákonného ustanovenia § 53 ods. 6 OZ, či nariadenia vlády, tak ako na tom trval odporca, ale aj z hľadiska toho, či takto dojednaná odplata v podobe úrokov z úveru neodporuje všeobecnej predstave primeranosti za zachovania základných zásad na ktorých je občianske právo postavené, t. j. (okrem iného) i na zachovaní zásady ekvity. Pritom platí, že neprimerane vysoký úrok je nepochybne v rozpore s dobrými mravmi.

Pri posúdení primeranosti dojednanej výšky úroku treba predovšetkým porovnať dojednaný úrok s úrokovou mierou obvyklou z praxe peňažných ústavov v rozhodnom období. V tejto súvislosti možno za dôvodnú uznať námietku odporcu, že pokiaľ chcel okresný súd skúmať primeranosť odplaty za poskytnutie úveru nebankovou spoločnosťou, nemal obmedziť svoje skúmanie primeranosti tejto odplaty len s odkazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/26/2011, ale bolo potrebné aj porovnať ročnú percentuálnu mieru nákladov účastníkmi dojednanej Zmluvy o úvere s poukazom na priemernú hodnotu RPMN všetkých finančných inštitúcií poskytujúcich úvery vedenú Ministerstvom financií SR. Napriek vyššie vytkaným nedostatkom, však možno uviesť, že záver okresného súdu o rozpore dojednanej odplaty zo Zmluvy o úvere s dobrými mravmi obstojať i pri porovnaní dojednanej výšky RPMN s priemernou hodnotou RPMN všetkých finančných inštitúcií poskytujúcich úvery vedenou Ministerstvom financií SR, ktorá v rozhodnom období pre nezabezpečené úvery do 1.500 € vrátane splatnosti 1 až 5 rokov predstavovala 77,76 %. Dojednaná RPMN v Zmluve o úvere vo výške 65,54 %, síce neprekračuje priemernú hodnotu RPMN úverov poskytovaných finančnými inštitúciami, teda aj nebankovými subjektmi v Slovenskej republike, napriek tomu je rozporná s dobrými mravmi, ak odporca za poskytnutý úver vo výške 431,52 € žiadal od navrhovateľa vrátiť okrem tejto sumy aj úrok, dohodnutý ako odplatu v celkovej výške 491,88 €, čo však nepredstavuje 65,54%, ale ani 77,76%. Navyše i s poukazom na § 53 ods. 6 OZ v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o revolvingovom úvere platí, že ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Zo znenia citovaného ustanovenia tak možno vyvodiť, že určujúcim kritériom primeranosti odplaty v rámci spotrebiteľskej zmluvy je obvyklosť tejto odplaty na finančnom trhu, ktorú obvyklosť

je možné posudzovať len s ohľadom na bežnú prax inštitúcií poskytujúcich úvery v porovnateľných výškach a za porovnateľných podmienok.

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že okresný súd dospel k správneému záveru o rozpornosti odplaty za poskytnutie úveru (v podobe dojednaného úroku z úveru a odmeny za poskytnutie odkladu) s dobrými mravmi, a tým aj o absolútnej neplatnosti tejto časti Zmluvy o revolvingovom úvere (§ 39 OZ).

K námietke odvolateľa, že okresný súd mal vysloviť za neplatnú z dôvodu rozporu s dobrými mravmi len tú časť dojednania o výške úrokov, ktorú vzhľadom na výšku dohodnutých úrokov považoval za neprimeranú, a teda nie celú dohodu o výške zmluvných úrokov, odvolací súd uvádza, že ak sa podľa § 41 Občianskeho zákonníka dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nie je možné oddeliť od ostatného obsahu. Tam, kde sa dôvod neplatnosti vzťahuje na celý právny úkon (dôvod neplatnosti sa týka jeho podstatnej zložky), je právny úkon neplatný v celom rozsahu. Otázkou možnosti a nemožnosti oddelenia právneho úkonu treba posudzovať z hľadiska povahy a obsahu celého právneho úkonu a nielen z hľadiska oddeľovanej časti. Zmluvu, pokiaľ ide o jej zákonnom určené pojmové znaky, treba chápať ako nedeliteľný celok. V danom prípade preto bolo možné oddeliť časť zmluvy o úvere, ktorá v sebe obsahovala dohodu o výške úrokov, od samotnej zmluvy, avšak jej obsah tvorí nedeliteľný celok vo vzťahu k ujedaniu o dohodnutej výške úrokov. Túto dohodu považoval dôvodne okresný súd za neplatnú z vyššie uvedených dôvodov, a podľa obsahu ju nebolo možné deliť v zmysle námietky odvolateľa (k uvedenému pozri aj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. apríla 2012, sp. zn. 5 Cdo 26/2011). Opak pritom nemožno vyvodiť ani z ust. prvej vety ods. 1 § 502 Obchodného zákonníka v znení „od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.“ Použitím gramatického i logického výkladu citovaného ustanovenia totiž možno dôjsť k záveru, že pokiaľ zákonodarca pri jeho formulácii na prvom mieste uvádza, že dlžník je povinný z poskytnutých peňažných prostriedkov platiť úrok v dojednanej výške, je možné jednoznačne z uvedeného vyvodiť, že Obchodný zákonník pri zmluve o úvere favorizuje výšku úrokov, ktorú si strany dojednali v zmluve. Len v prípade ak výška úrokov v zmluve dojednaná nie, uplatní sa časť vety nesledujúca za príslovkou „inak“, ktorej významom je „v opačnom prípade“. Teda len v prípade, ak výška zmluvných úrokov v zmluve o úvere dojednaná zmluvnými stranami nie je, je dlžník povinný platiť úroky „v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona“. Použitelnosti citovaného ustanovenia na prípady, ak výška zmluvných úrokov stranami dojednaná bola, avšak táto je rozporná s dobrými mravmi, teda z citovaného zákonného ustanovenia nevyplýva, pretože ho vylučuje práve uvádzaná príslovka „inak“ viažuca sa na situáciu, keď dohoda o zmluvných úrokoch z úveru absentuje.

Samotným východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, jeho lepšiu znalosť práva, ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Zákonodarca sa preto pokúsil vyrovnať túto faktickú nerovnosť cestou práva, a to formou obmedzenia autonómie vôle. Súkromné právo garantuje každému čo najširšiu mieru možnosti slobodného jednania, avšak práve preto, že ju garantuje každému, musí ju zároveň u niektorých obmedziť, aby bola zaručená všetkým. Zo stretu autonómie vôle a z ideí rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany, a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, t. j. spravodlivosti, ekvity či rovnováhy zúčastnených záujmov. Vo vzťahu, v ktorých vystupujú strany, ktorých východiskové pozície sú značne nerovnovážne (napríklad vzťahu podnikateľa so spotrebiteľom), sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda akási formálna rovnosť, pretože v skutočnosti nerovnosť východiskových prostriedkov spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Riešenie tejto situácie je potom možné vidieť v nerovnovážnej úprave subjektívnych práv a povinností účastníkov súkromnoprávneho vzťahu tým, že slabšej zmluvnej strane (typicky spotrebiteľovi) je priznaných viac práv a silnejšej strane (dodávateľovi) je uložených viac povinností. Účelom danej právnej úpravy je teda snaha o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové ekonomické, informačné, odborné a iné rozdiely, ktoré medzi stranami panujú. Inak povedané, aby bolo možné rovnosť dosiahnuť, je nutné nerovnosť východiskových pozícií korigovať zákonnou úpravou práv a povinností. Okrem uvedenej úpravy práv a povinností možno navyše od dodávateľa (ako profesionála na príslušnom trhu tovarov a služieb) vyžadovať, aby sa vo

vzťahu k spotrebiteľovi choval vo všeobecnosti poctivo. Pokiaľ týmto spôsobom dodávateľ nepostupuje, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť jednaní dodávateľa, a takémuto nepoctivému jednaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu (porovnaj napr. § 265 ObZ, § 3 OZ alebo § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov).

V praxi sa zásada poctivosti prejavuje mimo iného tým, že text spotrebiteľskej zmluvy (obzvlášť ak sa jedná o zmluvu formulárovú), má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný a logicky usporiadaný. Napríklad zmluvné dojednania musia mať dostatočnú veľkosť písma, nesmú byť vo výrazne menšej veľkosti, než okolitý text a nesmú byť umiestené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Uvedená zásada poctivosti dopadá i na aplikáciu všeobecných obchodných podmienok. Ako už bolo uvedené vyššie, i v spotrebiteľských zmluvách je možné všeobecné obchodné podmienky uplatniť, pričom nemusia byť osobitne podpísané. Avšak aplikácia všeobecných obchodných podmienok má nie len formálne obmedzenia, o ktorých už odvolací súd pojednával, ale i obmedzenia obsahové. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách totiž na rozdiel od tých, ktoré sú súčasťou zmlúv obchodných, majú slúžiť najmä k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy uvádzať dojednania technického, či vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nesmú slúžiť k tomu, aby do nich dodávateľ (často neprehľadne, zložito formulovane a vo forme malého písma) skryl dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých sa predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najpravdepodobnejšie uniknú (napr. rozhodcovskú doložku alebo dojednania o zmluvnej pokute, ako tomu bolo i v prejednávanej veci). Pokiaľ tak napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu so spotrebiteľom poctivo a takémuto konaniu dodávateľa nie je možné priznať právnu ochranu.

Pokiaľ odporca namietá, že otázka výšky odplaty za požičanie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere bola ku dňu uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere upravená osobitnými ustanoveniami, uvedené nespochybňuje právny záver okresného súdu o aplikácii ust. § 39 Občianskeho zákonníka v zmysle dôvodov, ktoré sú uvedené vyššie, a na ktoré poukázal i odvolací súd vo svojom odôvodnení. Navyiac, odvolací súd poznamenáva, že aplikácia ust. § 39 Občianskeho zákonníka nie je v rozpore s prípadným uplatnením ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere taktiež z dôvodov, ktoré sú uvedené vyššie. Pre prípad aplikácie zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch však je nevyhnutné na záver poznamenať, že uvedený zákon nebolo možné v prejednávanej veci aplikovať, preto naň dôvodne okresný súd ani neodkazoval. Zmluva o úvere uzavretá medzi účastníkmi konania bola uzavretá za účelom rekonštrukcie nehnuteľnosti, ktorá okolnosť vylučuje aplikáciu tohto zákona v zmysle ním uvedeného ust. §-u 1 ods. 2 písm. a) tohto zákona, podľa ktorého sa zákon nevzťahuje na zmluvy o poskytnutí úveru na účely nadobudnutia existujúcich alebo projektovaných nehnuteľností, dodatočné alebo ďalšie stavebné úpravy dokončených stavieb a ich údržbu. Uvedené ustanovenie tak vylučuje aplikáciu tohto zákona na úver poskytnutý za účelom rekonštrukcie nehnuteľnosti, ako tomu bolo v prejednávanej veci. V tejto súvislosti preto odvolací súd poukazuje i na tú časť odvolania odporcu, ktorý okresnému súdu vytýkal, že tento neaplikoval príslušnú právnu normu, a to ust. § 3 ods. 11 zák. č. 258/2001 Z. z., ak spochybňovanie výšky odplaty predstavuje dovolanie sa relatívnej neplatnosti, ktorá podlieha premlčaniu. Okresný súd preto vzhľadom na tú okolnosť, že v prejednávanej veci nebola dôvodná aplikácia zákona č. 258/2001 Z. z., uvedené ustanovenie ani neposudzoval, ak navyiac, ustanovenie § 3 ods. 11 zák. č. 258/2001 Z. z. upravuje prípad relatívnej neplatnosti časti právneho úkonu, avšak len v prípade, ak sa účastník konania dovoľáva neplatnosti odplaty v časti prevyšujúcej jej maximálnu hranicu a nie neplatnosti zmluvných dojednaní, ktorých sa navrhovateľ domáha v zmysle ust. § 80 písm. c) O. s. p..

Bez ohľadu na uvedené však okresný súd správne vyvodil právny záver, že aj pokiaľ nejde v prejednávanej veci o zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ide o zmluvu spotrebiteľskú v zmysle Občianskeho zákonníka. Mohlo by sa totiž zdať, že po tom, ako navrhovateľ vyrovnal všetky plnenia, na ktoré si odporca nárokoval, niet naliehavého právneho záujmu na navrhovanom určení, avšak v tomto smere odvolací súd poukazuje na ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý upravuje všetky zložky právnej ochrany spotrebiteľa v prípade porušenia jeho práv od práva na reštitúciu, cez právo na zdržanie sa porušovania práv, až po právo na satisfakciu. Podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa

porušíteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušíteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušíteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len "kolektívne záujmy spotrebiteľov"). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Je na spotrebiteľovi, ktoré právo si zvolí, resp., ktoré právo z viacerých práv použije. Niet žiadneho dôvodu z okruhu úspešne vedených vecí pred súdom vylučovať práve rozsudok o neplatnosti niektorej zmluvnej podmienky, ak ju spôsobil dodávateľ pri zanedbaní povinnosti postupovať s odbornou starostlivosťou. Za porušenie povinnosti postupovať s odbornou starostlivosťou treba považovať aj používanie neprijateľných zmluvných podmienok (§ 3 ods. 3 Zákona o ochrane spotrebiteľa, § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka), nekalých obchodných praktík (§ 7 a nasl. Zákona o ochrane spotrebiteľa), ale aj iné porušenie práv spotrebiteľa. Spotrebiteľ by nemal byť ukrátený na svojich právach len preto, že z rôznych dôvodov plnil všetko, čo mu dodávateľ nadičkoval. K uvedenému je potrebné ešte doplniť, že znenie § 52 Občianskeho zákonníka bolo významne korigované, keď bol odstránený nevyhovujúci taxatívny výpočet spotrebiteľských zmlúv, pričom podľa novej definície je spotrebiteľskou zmluvou každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Okresný súd sa správne v odôvodnení rozhodnutia zamerail iba na argumenty, ktoré sú z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považované za rozhodujúce, pretože všeobecný súd prvostupňový súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Okresný súd stručne a jasne objasnil skutkový, ako i právny základ rozhodnutia, ktorý postačuje pre záver o tom, že návrh navrhovateľa bol dôvodný.

Vzhľadom na tieto skutočnosti odvolací súd nepovažoval odvolanie odporcu za dôvodné a odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil, vrátane súvisiaceho výroku o náhrade trov konania, napriek tomu, že odvolaním napadnutý konkrétnymi dôvodmi nebol, avšak ide o výrok súvisiaci.

Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ust. § 224 ods. 1, v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. a § 151 ods. 1, veta prvá O. s. p.. Odporca v odvolacom konaní nebol úspešný, preto mu nevzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania. Úspešný navrhovateľ si právo na náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, tieto zo spisu nevyplývajú, preto odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania navrhovateľovi nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.